

Година II.

Слисъкъ 7-й.

УЧИЛИЩЕТО излазя два пѣти въ мѣсеца на тѣзи голѣмина. Годишна цѣна прѣдплатена едно бѣло медж. а за отвѣтъ Туреко фр. 7. Спо-моществованїята ставатъ за-година. Писма неплатени на пощата не сж приети. Твѣрдѣ дълги и неспокоени дописки оставатъ непомѣстени.

Писма, дописки и спо-моществованїята са поспращатъ надписани до издателя въ Руссе у печатницата на Дунавската областъ, прѣзъ Г. на Спаса Попова.—Въ Пљоменъ до Г-да Братія Р. Ил. Блѣ-кови.

УЧИЛИЩЕ.

Съдържаніе: Наумѣваніе на читателитѣ.—Нѣколко думи за нашитѣ учители.—Народнитѣ училища у Сърбеко.—Слово сказано у Свѣцовѣ на 9-й Марта.—Десятъ душѣ добри приатели.—Лесна метода за пѣрвоначалнитѣ ученици.—Отъ що отслабва памѣята (продл. отъ сл. 5).—Стихотвореніе.—нѣщо отъ Разни.

НАУМѢВАНІЕ.

Съ тойзи слисъкъ, драги читатели, „Училището“ влязя у второто си три-мѣсечіе, а ни не сме истѣжмили юще баремъ колкото спомоществователи ни трѣбватъ за да поспрѣщаме необходимитѣ си разности за напечатване и др. Знае са вече какъво ни единъ вѣстникъ, или поврѣменно списаніе, ако нѣма до-статочното число прѣпнумеранти (або-нати) неможе да са одѣржи и да из-лазя до край рѣдовно.—Да чакаме отъ невидено, или както кажатъ ученицѣ, извѣрѣдна помощъ, нито е било нито же бжде у насъ.(*)—

За това ний притичаме пакъ до по-читаемитѣ читалищни настоятелства, кои молимъ повторително, да при-канятъ своитѣ другари и познайници да са поднишатъ спомощници—дѣ не оти-шли 20 гр.—та мѣжду другитѣ си кни-ги, (ако ги иматъ) да имъ са намира въ кѣщицѣ и едно на книга „Училище.“ Не ще много казване и издѣлго распра-вяне, какъво че книженото прочитеніе

е дѣто ще ни отвори очитѣ за да са видимъ и ний Българетѣ дѣ и що сме. Кой-то не е разбралъ, че тоа си е тѣй, и сѣ заброви нищелки да му свиримъ нѣ-ма да разбере.

А подписанитѣ до сега наши Г-да спомощници умоляваме да са подканятъ и ни внескѣтъ уречената годишна прѣд-плата; защото инакъ ще бждемъ прѣ-силени да спремъ до нѣкое си врѣме из-даването и да ходимъ по вересии, хемъ да приканваме нови подписници, което не иде на смѣтката ни и нѣма си при-липата таковато ходене.

Отъ писарницата на „УЧИЛИЩЕТО.“

НѢКОЛКО ДУМИ ЗА НАШИТѢ УЧИТЕЛИ.

Близко е когато на мнозина български даскалетини ще доде единъ голѣмъ денъ малка пита. Намъ са е случвало да ви-димъ такива скопосници учители, които не сж за друго освѣнъ да сѣятъ раздо-ри и да правятъ сѣкакви омрази помѣж-ду гражданитѣ. Но врѣме е вече да са махнатъ такива зарази измѣжду обще-ствата, и да са настанятъ учители врѣ-дни и добросѣвѣстни, а не за хатѣра

(*) Нѣкой си книгоиздатели умѣятъ какъ да измѣ-жатъ отъ богатитѣ извѣрѣдна помощъ, защото имъ прилѣга да лѣжатъ; но това намъ не е по-даденіе, и неможемъ го направи.

на еди-кой си чорбаджій да са вмък-
нуватъ *мардитѣ*.—

И найстина отъ много мѣста изъ на-
шенско ни пишатъ, че онія учители, кои
иматъ високи способности да служатъ
на своя народъ съ най-патріотически цѣ-
ли, срѣщатъ голѣми прѣпятствия отъ вър-
литѣ раздорници; такивато злорадни хо-
ра душмански раздѣлятъ несамо бедни-
тѣ ни училища, но и милия нашъ народъ.
За това ній сме дошли въ крайно съ-
жаление, и до толкозъ, щото незнаемъ
и какво да кажемъ; ако земемъ да из-
рѣждаме сичко щото знаемъ и дѣто ни
са оплакватъ отъ нескососни, а интри-
ганти учители, то нѣма и да са побере въ
тѣсния ни листъ. Но за сега ній ще по-
менемъ само за Лѣсковецъ и Видинъ,
дѣто върлували нѣкои си учители, под-
държани отъ чорбаджійска стърна.

Изъ Търновско ни пишатъ, че Лѣс-
ковчене са одобили съ добъръ учитель,
кой са отличавалъ по трудовѣтъ си и пр.
—той е познатій на сичкитѣ наши у-
чени Българе, Г. Н. Жековъ.— Но Лѣс-
ковското население, наущавано отъ нѣ-
кои си *демагоги*, твърдѣ много прѣчило
на училищния напрѣдъкъ, дѣто Г. Же-
ковъ иска да покаже прѣдъ своитѣ ед-
нородци. Дописникътъ като разказва за
сичко подробно и захваля на тойзи тру-
долюбивъ момакъ, най-послѣ скѣсява тъй:
»Г. Жековъ е познатъ, сѣкамъ, на по-
многого наши учени за неговитѣ отлич-
ни способности, него познава и Бълг.
Св. Съборъ въ Цариградъ; но, за зла
честь, спорѣдъ зетя на Лѣсковскія чор-
баджій, сѣки день той прѣтърпѣва нови
прѣпятствия и др.«

Отъ наша стърна ній насърдаме Г-на
Жекова да са несвени отъ никого, но
да слѣдва тъкмо по начертанія си пѣтъ,
безъ да слуша клеветниците, кои нищо
немогатъ му стори, освѣнъ да си оста-
натъ съ омразата; нека потърпи малко,
и до ще врѣме когато Бълг. Педагогія
грозно ще да отмъсти на неговитѣ про-
тивници. А на Г-да Лѣсковчене ній ще
кажемъ: ако несъжалѣватъ своитѣ мили

рожби, и ако имъ не е свидно за тѣх-
ното по народния духъ възпитание, нека
са поне засрамятъ отъ очитѣ си, защо-
то е станало вече като общо и обик-
новенно у ближнитѣ градове и села да
са смѣятъ хората съ тѣхнитѣ скопости
и буйни чорбаджилѣци.

Намъ ни е жално, наистина, да слу-
шаме, че нашитѣ съоточественици у
Лѣсковецъ не могатъ юще да са око-
питятъ и, оставени на чорбаджійски про-
изволъ, правятъ зло на дѣцата си и ста-
ватъ за смѣхъ на свѣта. Ній знаемъ, че
спорѣдъ градинарството си, тій обихож-
дятъ рѣдомъ въ чюждина, отдѣто имъ
е и печалбата; но какъ до сега не са
сѣгладали какво правятъ другитѣ наро-
ди, та колко-годѣ да разбератъ какво
излазя отъ ученето и училищата? Види
са, че тѣхна милость иматъ святото у-
чителско звание еднакво съ сѣянето на
арпаджика и сѣкакви зеленчюци; но то-
гава и сами ще си останатъ за винаги
зелени като тиквитѣ. Толкозъ отъ назе.

Сѣщето ни пишатъ и изъ Видинъ, от-
дѣто сѣ тъй са оплакватъ, какво и там-
кашнитѣ училища не по-малко страдали
отъ интригантството на такива скопос-
ници учители. Но за такивато дълги и
широки дописки нито мѣсто имаме, ни-
то пъкъ ни е при еърдце да помѣстиме
въ »Училището,« членове, кои непра-
вятъ честь на народа ни. При сичко това
злото трѣбва да излазя наявѣ и дѣяте-
литъ му да са покрусватъ—и то не да
са поправятъ, защото спорѣдъ погово-
ката, *криво дърво са управа, а кривъ
човѣкъ мжно са управа*—но за примѣръ
на други.

Единъ отъ учителитѣ у тойзи градъ
като не билъ врѣденъ да си остуй, как-
то прилича на званieto, сѣкога прибѣг-
валъ къмъ *мозевирлици* и правилъ раз-
дори мѣжду учителитѣ и гражданитѣ;
той са подмилквалъ около нѣкой си чор-
баджій, кои го закриляли. (сѣ пакъ за
хатъръ!) »Миналата година,« продължа-
ва дописникътъ, »съ своитѣ зловни ин-
триганства върху одного отъ добритѣ у-

чители, той бѣше сполучилъ да смрази гражданитѣ, щото насмалко да са затвори училището и пр.»

Спорѣдъ загатването на дописника ни, разумѣва са, че тойзи учител е Браилскій нѣкога просвѣтителъ К. Ив. Търн. когото отблизу познаваме, що е за стюка. Негова милость са прѣпоръчаваше като Найдентъ Граматникъ, който много знае да чете. Знаемъ юще четой е другаръ на дѣртія интригантитѣ отъ Браила К. Б-ній. За това неструва и да са противи нѣкой на такивато мазници. Видинчанетѣ сж, сѣкаме, хора опитни и разумни, та трѣбва да познаватъ кой какъвъ е, и да недаватъ ухо на нищо и никакви приказки, що извиратъ само отъ една черна и завистлива душа. А ний ще склучимъ съ реченото отъ Прѣмъдраго Соломана, който казва тѣй: Огнинецѣ ꙗглю, и дрѣва огнени: мжжъ же клеветанежъ въ мѣтежъ свара. — Изривай ѡмж искренномъ си, впадѣтъ въ ню: валаѡй же каменъ, на себе валитъ (гл. 26).

НАРОДНИТѢ УЧИЛИЩА У СЪРБСКО.

Спорѣдъ изложението, поднесено отъ министра провѣщенія на послѣдната скупщина у Крагуевецѣ, при свѣршването на училищната година, броели 505 общественни училища съ 27,751 ученици. Тия учебни заведения въ Сърбія са раздѣлятъ по слѣднующему: 1) *Изрвоначално изучение*; за него има 484 училища (отъ кои 47 били дѣвически) съ 605 учители и учителки и 25,270 ученици и ученички. 2) *Срѣдно изучение*: 7 Гимназій, 8 срѣдни училища, едно вишше дѣвическо училище, една Академія и едно Богословско (Духовно); сичко 18 заведения, съ 123 професори, и 2,262 училища. 3) *По-горне изучение*: Бѣградската Академія, дѣто обема три отдѣленія (Любословно, Законодателно и Медицинско — Лѣкарско) съ 22 професори и 229 ученици. У това избро-

ение не влизатъ онія частни училища, що зависятъ отъ другитѣ министерства, каквото: военното, търговското и други такива. Изучването е безплатно за сичкитѣ класове на народа; а у Академіята и Богословското училище има много ученици изъ близосѣднитѣ области (Босна, Херцеговина и Черна-гора), дѣто са хранятъ и облачатъ отъжтрѣ, или имъ дава правителството една уречена плата да са учатъ. Правителството испраща юще доста ученици въ чюждина, дѣто ги издържа на свое иждивене. Такива ученици Срѣбчета, у разни Европейски училища, на 1840 г. имало до 30 души. Ако са сравни числото на жителитѣ 1 247,543 съ числото на ученицитѣ, то е малко, наистина, но като си наумиме за новоначалното възраждане на Сърбскія народъ, количеството на ученицитѣ е голѣмо. Първитѣ тамкашни училища сж въздигнати едвамъ прѣди 40 год. а по-напрѣшь, т. е. на 1804, когато избухна Сърбското въстание, у сичкото княжество нѣмало нито трима човѣци да знаятъ читмо и писмо. Отъ двамата подновители на народната независимостъ, Кара-Георги и Милошъ, ни единъ отъ тѣхъ незнаѣше да си запише името. На 1848 год. числото на ученицитѣ ненадминувало 3.000, дѣто ще са каже, че въ 20-годишно растояние числото имъ са умножило десетъ пѣти повече.

У сжщето министерско изложение споменува и слѣднитѣ заведения: 1) Общепароднитѣ библіотеки, изъ които най-първата е Бѣградската, що обема 288, 854 печатни томове, 1,855 рѣкописни и 40 харти и планове; 2) народній музеумъ, дѣто са намиратъ сѣкакви старини (антики) и любопитни исторически нѣща на брой 12.045 отъ различни видове; 3) общитѣ училищни библіотеки, въздигнати по особна заповѣдь 14 Марта 1870 г.; 4) недѣлнитѣ училища, дѣто са учатъ до 200 ученици; тѣзи училища са отварятъ у неработно врѣме когато земледѣлцитѣ са прибержтъ; 5) Чи-

талищата, основани от няколко години насамъ по сичкитѣ градовце (паланки) и у нѣкои по-големѣ села; 6) Сърбското „Любословно Дружество,“ основано на 1841, което издава сѣкоя година по 1 и повече Сборници; 7) Народното театро, въздигнато на 1869 и 8) Правителственната книгопечатница.

Ний Българетѣ ако и да имаме още голѣми училища, каквото да речемъ: Гимназій, Академій, Университети и други учебни заведения, но пакъ можемъ да са похвалиме прѣдъ нашитѣ братѣя Сърбе и съ тѣзи, що ги имаме въ днитѣ на честитото Султаново царуване, и които училища отъ година до година насиоряватъ, поддържани от самитѣ наши общества. А колкото учени Българе имаме онесъ, кои са свършили наука у разни Европейски училища, такива можемъ да наброимъ съ стотини; други толкози има разпрѣснати отъ нѣколко години насамъ за наука по далечни мѣста, дѣто са учатъ въ чуждина съ огромни разноски, и сичкитѣ са поддържатъ или отъ самитѣ имъ родители, или отъ сиромашки общества и нѣкои благодѣтелни дружества. Ище ний можемъ да са гордѣмъ и съ това, дѣто сме дали отъ своитѣ учени и на други, каквото на Гърцитѣ, Влашитѣ и пр.—макаръ такива и да не сѣ вече наши.—(*)

СЛОВО,

сказано у Свищовъ

при тържественното празнуване
за изпълнението на Царс. ферманъ и пр.

(9 Мартъ).

БРАТИЯ

Ето този е третиятъ пътъ дѣто славимъ тържеството на издадениятъ Императорски ферманъ за възобновяването на черковната ни независимостъ, който

ферманъ полага твърда основа за общото благоденствие и за народниятъ животъ на нашиятъ Български народъ, и който ни изравнява съ другитѣ съподанически народи въ османската Империя. Излишно е сега, мислѣжъ, поне въ туй тържество, да разказваме какви сѣ тѣзи черковни правдини, които ний получаваме чрѣзъ възобновяването на нашата народна Иерархия, и какъ сѣ били по прѣди тѣ грабнати отъ нашитѣ духовни неприятели, фанариотитѣ, които поради отвратителнитѣ си постѣпки са считатъ такождѣ неприятели на истенскиятъ духъ на Християнската религия, и които поради това сѣ достойни да са отнесятъ къмъ язическиятъ свѣтъ, а не да занимаватъ разни и почетни стѣпени въ християнскиятъ.

Освѣнъ че сичкитѣ тѣзи исторически истини отъ нашата черковна история сѣ познати на мнозина отъ насъ, нѣ оште въ разни случаи и при много подобни тържества са е говорило доволно на пространно врѣхъ тоя прѣдмѣтъ. Оште освѣнъ въ народнитѣ ни вѣстници, тѣй сѣшто въ подобни случаи, и напоследъкъ въ тържеството, което станъ прѣди единъ мѣсець са говори доволно на пространно врѣхъ течението на тоя многоразговоръ нашъ черковенъ въпросъ.

Вий знайте, братия мои, че работата по тоя нашъ въпросъ доминжлото тържество бѣше достигнала до заврѣштанieto отъ наскорошното заточение на любезнитѣ ни свѣщенноначалници и неморими поборници за християнското благочестие, за полагане въ дѣйствие на неговитѣ истини и права и за черковнитѣ ни правдини; тя бѣше достигнала, думамъ, оште до издаването на царската буюрултия за полагането на фирманътъ въ дѣйствие. Сега прочее съ годишното празнуване за издаването

(*) Думата ни не е тукъ за ония учени Българе, кои кадѣто и да бѣдѣтъ, никога са не отричатъ отъ Българщината си, а мислятъ за своя народъ и отечество, но за такива каталани, какъвто е Ж. Ч-въ, повластенъ Петреску, който е свършилъ медицината въ Парижъ и сега е първи

Докторъ въ Букурещъ; но каква облага отъ него като е забравилъ седлото си, у Сидитренско, дѣто са е прѣжижалъ и баща му (отъ когото са той крѣе) ище живѣе въ Калепетрово. Такива изнородници нито трѣбва да са поменуватъ, но нека ги покрусваме за примѣръ на други.

на този Императорский фирманъ, както знаете вече, по царско благоволение, п-мами штастието да празнуваме и избрането на Българския екзархъ въ лицето на негово Високопрѣосвященство Г-на Антима Вединский.

Дано вече съ учреждението на тази наша Екзархия на чело, на която са поставя поменатиятъ достойний Архипастиръ видимъ черковнитъ си, училищни и сички обществени работи нарѣдени тъй добръ, спорѣдъ както го изискватъ християнскитъ, сегашниятъ, просвѣтенъ вѣкъ и най ревностниятъ любитель за просвѣтението на държавата си Августейшиятъ ни Султанъ Абдулъ Азисъ; дано са видимъ съ такива си достойни, благочестиви и народни пастири, които да сж способни да водятъ словесното си стадо къмъ благодтворната духовна и умствена паша, отъ която произлиза врѣменното и вѣчно благополучие.

Вий виждате вече, почтенни слушатели че, прѣзъ течението на тази борба по черковниятъ ни въпросъ правото са е дало отъ страна на правосъдието на пазн, които го заслужаваме. За таквъзъ едно голѣмо благодарение на вѣрно са изисква и голѣма благодарностъ и признателностъ къмъ високото царско лице и къмъ неговото мѣдро правителство, признателностъ, която състои въ истинна привързаностъ къмъ неговиятъ прѣстолъ и искрення вѣрностъ къмъ неговото високо и правосъдно правителство.

Нека прочее сега пакъ, както въ много случаи за много направени благодарения отъ страна на Н. И. В. Султанъ Абдулъ Азиса и на неговото мѣдро и правосъдно правителство, благодарения, сторени къмъ вѣрно—подданициятъ му Български народъ да отправимъ сърдечнитъ си молитви къмъ небесниятъ Отецъ да подари на този нашъ великъ благодѣтель царъ и башта дългоденственъ животъ, мирно царство, и ний въ неговата тишина да живѣйми въ сѣко благодѣйствие и благочестие.

Тѣй сжшто и на великиятъ визиръ Махмудъ паша, и на сичкитъ му достойни министри и чиновници да подари благъ и дългоденственъ животъ, на многая лѣта, Аминъ.

С. И. Поповъ.

ОТЪ ЩО ОТСЛАБВА ПАМЯТЬТА.

(Продължение отъ сличетъкъ 5).

И четенето на твърдъ много романи причинява отслабване на памятьта, защото човѣкъ не чете романитъ съ серіозностъ за да запомни сичко що прочита, нъ чете само отгорѣ, та слѣдъ като прочете сичко, твърдъ малко запомня отъ прочетеното.

Въ таквъ случай човѣкъ навиква да не помни, и тѣй памятьта отслабва. Който желае не само да не отслабва памятьта му, нъ и да са изостря, той трѣба винаги да прочита серіозни и научни нѣща; при прочитаніето на добри и ползни списания духътъ са напруга, а и памятьта са изостря.

Нередовния животъ и всяко изнуряване причиняватъ най вече вреда и отслабване на памятьта.

Безмѣрното пиене на спиртливия пия, като ракия, вино и пр.—а пиеніето на много пиво (бера),—причиняватъ тоже отслабване на памятьта и затѣпяване на мозѣка.

Чисто добро вино по некогажъ може да дѣйствува като лѣкъ. Нъ и пакъ виното е отрова за човѣка, ако го пие безмѣрно и безврѣме. Тогава то причинява главоболие и много други болести, като на пр. Ипохондрія, на сърдцето, суха болестъ, трепераніе на тѣлеснитъ удове и пр.

И тѣй когато произвежда такива болести виното, употребявано вѣнъ отъ мѣрката и безврѣме, то са разумѣва, че вреди и памятьта.

Чисти вина и шампанія (вино) не сж толкова вредителни, каквото вина помѣсени съ разни спиртове. А многото пи-

еніе на ракіята е най вече вредително. Това питіе могло би са употрѣбавало само у лѣкарницитѣ (спіцеріи) като лѣкъ. Ракіята най вече упива, замайва главата на човѣка и причинява най тѣжки болести на мозѣка, отслабваніе на нервитѣ, трепераніе и пр. (разумѣва са, когато са піе много, а не една чаша). Истото дѣйствіе прави и рома. Който желае да не му отслабва памятьта, той трѣба да отбѣгва тѣзи питіета.

Чай, чоколата и кафе, ако не са піятъ умѣренно, повреждатъ цѣлія организмъ на човѣческото тѣло. А единственното здраво питіе което може да са прѣпорѣчи, е *чистата вода*.

И силнитѣ страсти повреждатъ памятьта, отъ които по нѣкогаждъ и съвсѣмъ са изгубва. Тѣй на пр. нѣкои сѣ си изгубили памятьта отъ голѣмъ страхъ, и нѣкои отъ любовь или други страсти.

Колкото сѣ силни или слаби болѣститѣ, толкова повече или по малко отслабватъ цѣлій организмъ на човѣческото тѣло; слѣдователно и памятьта отслабва. Естествоиспитателтъ Брусенетъ е забравилъ какъ са зовѣтъ нѣкои нѣща, по причина, че му истекла много кръвь отъ носа. А единъ ученикъ въ нѣкой си университетъ е боледувалъ отъ тифосъ (тежка болестъ), и когато оздравелъ не познавалъ града нито къщата, въ която живѣялъ. Забравилъ, че са е училъ да свири, акогато хванѣлъ една цигулка и изсвирилъ една пѣсень, много са зачудилъ за това. Тѣй сѣщо забравилъ, че е и Француски езикъ, акогато сѣ го запитвали на този езикъ за нѣщо, той отговарялъ на Француски. А пакъ другъ нѣкой си, забравилъ сички букви, по причина че го ударилъ камѣкъ по главата. Такива случаи има доста много.

Слѣдователно трѣба да знаемъ причинитѣ, отъ които са губи и отслабва нашата память, която е главно условіе за знаніята ни, та колкото е възможно да глѣдаме да избѣгваме тѣзи причини.

Превелъ **Д. В. Храновъ**

ДЕСЯТЬ ДУШЪ ДОБРИ ПРИЯТЕЛИ.

Мнозина ся оплакватъ че нѣма кой да имъ помага въ работитѣ имъ, че тѣ страдатъ отъ сироманія, а нѣматъ пріатели да имъ подпомагатъ. Въ пѣ-многого случаи, обаче, тѣзъ оплакванія некакъ не сѣ умѣстни. Тѣзъ неумѣстность ся появява и съ слѣдующето разговорче.

»Ахъ! Дано да имахъ нѣколко добри пріатели да ми помагатъ прѣзъ живота ми«—каза Петръ, като въ сѣще врѣмѣ ся прозѣваше.

»Да имаше добри пріатели! що говоришь, нѣмашъ ли десять душъ най вѣрни помощници?«—отзова единъ неговъ пріатель.

»Не; нѣмамъ нито пять души, а не десять, и онѣзи които имамъ сѣ толко сиромаси, щото тѣ никакъ немогатъ ми помогна«—отговори Петръ.

»Преброй пѣрститѣ си, младій ми пріателю—повтори пріателя му.

Петръ поглѣдна пѣ-голѣмитѣ си и здрави рѣцѣ.

»Брой палеца и всички други«—продължи мѣдреца.

»Имамъ десять пѣрсти«—каза Петръ.

»Добрѣ, Петре, тогава никога неказвай че нѣмашъ десять душъ добри и вѣрни пріатели, които могатъ и сѣ го тови да ти помагатъ прѣзъ всичкій ти животъ. Труди ся и виждѣ какво тѣзъ добри пріатели могатъ да сторятъ за тебе, прѣди да мѣришь и да ся сърдишь, че не пріемашъ помощъ отъ другитѣ хора. Ако ти не си пріатель на себе си, щѣше да е безумно да искашь другитѣ да ти сѣ пріатели«.

Колко окаянній, наистинаж, въздишатъ отъ неволи! Мнозина плачатъ и викатъ противъ човѣцитѣ, че не имъ помагали, даже и противъ самото провиденіе че ужъ злѣ ги благословило. Тѣ часто сѣ гладни жѣдни, дѣцата имъ голи и боси, женитѣ имъ почти безъ дрехи, и кѣщити имъ неприличатъ нито на курници. Причинитѣ на тѣхъ злостраданія сте віе сами, злострадалци! Богъ ви е

дахъ умъ, разработвайте го, употреблявайте го; Той ви е далъ очи, рѣцѣ, нозѣ, и пр., употреблявайте ги; Той ви е турилъ на земята, която е пълна съ источники на благополучіето, и ви е направилъ господари на тѣхъ, употреблявайте всичко. Ако неупотребявате тѣзъ дарби Божи както трѣбва, непременно ще страдате. По-големо добро, колкото за тукашній животъ, Богъ неще да ви стори. Человѣцитѣ да ви помагатъ, когато вие не си помагате, щѣше да е грѣшно; това щѣше да бѣде зло на самитѣ васъ. Ако не помагате сами на себе си, то нито Богъ, нито человѣци могатъ да ви помогнатъ. Когато лѣнността е най-драгій ви пріятель, а кръматата най-пріятно ви мѣсто, то нито Богъ, нито человѣцитѣ могатъ да ви сж пріатели. „Богъ помага само на онѣзъ, които сж готови да помагатъ на себе си“

Онова, което говорихъ въ матеріално отношение, е сжщо и за умствено. Никой ученикъ не може да успѣе ако не ся наплага самъ. Никой лѣнивецъ не може да стане ученъ.

Разградъ 25 Мартъ 1782.

А. С. Цановъ

Лесна метода за първоначалнитѣ ученици.

(Отъ С. Гереновъ.)

Сѣкиму е познато, че нашата Българска Литиратура е доста бѣдна отъ книги съ педагогическо съдържаніе. Нъ въ послѣдне врѣме наченаха да ся появяватъ по вѣстници-тѣ статии, кои-то ся отнасятъ до училища-та. Разбира ся, че сѣки пише за туй, кое-то намѣри за недостатокъ въ наши-тѣ училища. И азъ, като посѣтихъ нѣкое друго завѣденіе и като видяхъ въ преподаваніето първоначалны-тѣ уроци на дѣца-та въ взаимны-тѣ училища, намислихъ да наряда едно—двѣ упражненія за взаимны-тѣ учители, кои-то служатъ за разнообразіе на преподаваніето. Тѣ сж предлагатъ като ржководство на даскалчета.

Преимущество-то на тѣзи упражненія предъ други може сѣки учитель да предвиди; стига да направи нѣколко упражненія съ дѣцата и ще забѣлжи, четѣ съ голѣмо вниманіе го слушатъ и ся старажатъ да отговорятъ на сѣки му въпросъ и за малко врѣме ще види какъвъ е успѣха отъ преподаваніето му.

Отъ само-то съдържаніе на това упражненіе читатель-тѣ вижда, какво че то е чистъ разговоръ между учителя и дѣца-та. Вниманіето имъ трѣба постоянно да ся възбужда съ новы въпросы, кои-то бы имали една тѣсна свръзка съ предшествующе-то. Едно ся изисква отъ упражненія и то е твърдѣ важно—разговоръ-тѣ му да бѣде колко-то може по-краткъ за да не домъчнѣ на дѣцата.

Този способъ на ученіето въ разговоръ и въпросы ся казва *Катехеза*; той за служба голѣмо вниманіе отъ наши-тѣ учители. Този способъ изгонва за малко врѣме, ако учитель-тѣ си знае работа-та, най злыя врагъ на преподаваніето скука-та.

(Слѣдва упражненіе по разговоръ).

СТИХОТВОРЕНИЯ.

Пролѣтъ доде.....

Пролѣтъ доде—радвайте се,
И Пролѣтенъ цвѣти цвѣтъ,
Малки дѣца стрѣскайте се:
Прости да не сте въ тосъ свѣтъ.

* *

Виждате ли тамъ въ градина
Зюмбюль цвѣте какъ цвѣти,
Весело ѣ тѣсъ сутрина,
Сутра вѣчь ще прѣцвѣти

* *

Тамъ на шипокъ, виждате ли
Славейченце какъ си пѣй;
Красна Пролѣтъ, кога мини,
То ще жално да пѣмѣй

* *

Сѣко нѣщо на свѣта ѣ
Кратко нестойчиво,
Само едно учение ѣ
Постоіано—най красиво

* *

Дѣца, малки Българче-та
Пролѣтенъ сте ви намъ цвѣтъ,
Зарадвайте вашъ-тѣ майки,
Плодъ да берѣтъ за напрѣдъ.

* *

И ваша младость щ' увѣхни.
Както онуй цвѣте тамъ;
Трудете се млади мили,
Плодъ донесете красенъ намъ.

* *

Българія майка наша
С' плодъ вашъ да се подкрѣпи.
Само съ помощъ млада, ваша
Може да се просвѣти.....

* *

Пролѣтъ доде радвайте се
И пролѣтенъ цвѣти цвѣтъ
Малки дѣца стрѣскайте се:
Прости да не сте въ тосъ свѣтъ.

П. Ивановъ.

Тукъ има былка отровна

Росно-то буйно ливади
Сѣкакво цвѣтѣе цѣнало:
Ей малка мома чи доди
Да бере цвѣтѣе росно.

Славейче раобудниче

Пѣяло и ѣ думало:
»Момиче, младо момиче,«
»Младо си, а си глупаво!«

»Не ходи моме по росъ«
»Да берешъ цвѣтѣе сѣкакво;«
»Сички-тѣ былки цвѣтъ не сѣ:«
»Тукъ има былъе отровно!.....«

Мома славѣя не слуша;
Запретна бѣли рѣкави;
Скути отъ росъ запаса:
Кѣса, мириши за здрави!

Откъ сна былкѣ роснѣ;
Закичи киткѣ смѣсенѣ;
Былка-та была отровна:
Зло на сърдце ѣ падна!.....

Клѣта ѣк глава заболя;
Лута ѣк трѣска утрѣси;
Легна ся болна разболя:
Болка въ сърдце ѣ принеси!.....

Ц. Г. Ш.

НѢЩО ОТЪ РАЗНИ

Мжори изреченія.

Щастіето (късметя) никога ни недоволява тѣй, както сме си мислили.

**Голѣмо злощастіе е за сиромаша, ако той желае богатство само да го има за своето щастіе; а злощастіе е за богатія, който у своето богатство не намира никакво си благополучіе.

**За дѣятелнитѣ човѣци голѣмитѣ оскърбенія и голѣмитѣ радости сѣ като нѣкои високи планини, на която отъ върха откриватъ теченіето на живота.

**Несполучишъ ли да одобришъ единъ неприятель съ благодаренія, то знай, че ти повече го разядосвашъ, като му струвашъ добро.

**Най-доброто утѣшене за примѣждіята, що си прѣтърпѣлъ, е да си научишъ колко късо врѣме сѣ са продължавали.

ПОДАРКИ.

Г. Стефанъ Газиевъ изъ Търново Подарява 1-год. теч. отъ „Училището“ за тамкашното „ученическо Дружество“.

Г-нъ Ив. П. Българенскій изъ Ловечъ подарява тоже едно за училището у селото си Българени.

Бълг. Читалище сърдечно благодари на Г-жа Маріода А. Балтаджіева за едно, и на нѣколко момичета въ должнѣжъ махля за двѣ годишни теченія отъ „Училището“, кое и незабавно разпореди първото за Женското Дружество тука, а другитѣ двѣ за селата Вардимъ и Карайсенъ, Свищовско окръжіе.

Свищовъ
13 Марта 1872.

Писарьтъ
Ст. И. Поповъ.

Отъ сега нататѣкъ било писма или пари, ще са испращѣтъ прѣзъ Г-на Спаса Попова у Печатницата на „Дунавската Область“, надписани до Издателя—Ступана на „Училище“; защото освѣнъ че пропадѣтъ писма, но наскоро ни са случи и друго злоупотрѣбленіе.

Изоатель—ступанъ Р. Бѣсковъ.

Руссе, въ печати. на Д. областъ. طونه ولايتي مطبعة سنده طبع اولمشدر